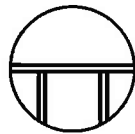

LBRIS

We know
books

Horățiu Chiorean

Brașovul nostalgic și fermecător

Editura Pastel

Prefață |5**Scurtă cronologie a Brașovului |7****Fortificațiile Brașovului |17**

Turnul Cizmarilor și Turnul Cuțitarilor |22

Turnul Alb |23

Turnul Negru |25

Bastionul Funarilor |27

Bastionul Țesătorilor |28

Bastionul Tăbăcarilor |30

Bastionul Postăvarilor |31

Bastionul Fierarilor |33

Bastionul Curelarilor |35

Bastionul Graft |37

Bastionul Aurarilor |39

Poarta Principală |40

Poarta Vămii |41

Poarta Uliței Negre |43

Poarta Ecaterina |44

Poarta Târgul Cailor |46

Poarta Șchei |47

Cetatea de la Pietrele lui Solomon |49

Cetatea de pe Dealul Șprenghei |50

Cetatea Brașovia |51

Cetățuia de pe Strajă |53

Arhitectura sacră a Brașovului |55

Capela Sfânta Ecaterina |57

Biserica Evanghelică Sfântul Bartolomeu |58

Biserica Sfântul Martin |61

Biserica Sfântul Nicolae |63

Biserica Neagră |67

Biserica Franciscană Sfântul Ioan |70

Biserica Lutherană Săsească din Blumăna |73

Biserica Romano-Catolică Sfinții Petru și Pavel |74

Biserica Evanghelică-Lutherană din Blumăna |76

Biserica Adormirea Maicii Domnului |78

Biserica Sfânta Treime – Cetate |80

Biserica Evanghelică Săsească – Prund |83

Biserica Sfânta Treime – Șchei |84

Biserica Sfânta Parascheva – Prund |86

Biserica Evanghelică Reformată |88

Catedrala Adormirea Maicii Domnului |89

Sinagoga Neologă |91

Sinagoga Ortodoxă |93

Biserica Unitariană |94

Biserica Sfântul Gheorghe – Blumăna |95

Biserica Greco-Catolică |96

Arhitectura citadină a Brașovului |97

Prima Școală Românească |99

Gimnaziul Honterus |104

Biblioteca Honterus |107

Gimnaziul Andrei Șaguna |109

Școala Generală nr.1 – Șchei |112

Școala Evanghelică Săsească de Fete |114

Orfelinatul Tartle |115

Gimnaziul „Unirea” |116

Școala Reală Superioară de Stat |117

Academia Comercială Maghiară |118

Liceul Romano-Catolic Maghiar |119
 Liceul German de Băieți – Johannes Honterus |121
 Grădinița de Copii a Bisericii Evanghelice |122
 Liceul Evanghelic Maghiar |123
 Universitatea Transilvania |124
 Spitalul Trupeii |125
 Spitalul de Ochi |126
 Hotel Central nr. 1 |127
 Hotel Continental |128
 Hotel Coroana (Krone / Postăvarul) |129
 Hotel ARO – Palace |130
 Banca Națională Săsească |131
 Ziarul „Gazeta de Transilvania” |132
 Banca „Albina” |134
 Casa Asigurărilor Sociale |135
 Teatrul Muzical și Opera Brașov |136
 Teatrul „Sică Alexandrescu” |137
 Muzeul Județean de Istorie |138
 Muzeul de Artă |141
 Muzeul de Etnografie |143
 Muzeul Civilizației Urbane |145
 Muzeul Tudor Ciortea |147
 Muzeul „Ex Libris” |148
 Muzeul Junilor |149
 Piața Sfatului |151
 Piața Prundului |156
 Târgul Straielor |157
 Parcul Nicolae Titulescu |158
 Primele fântâni arteziene din Brașov |160
 Lacul vrăjitoarelor |162
 Livada Poștei |163
 Turnul Pompierilor și Statuia Dorobanțului |164
 Strada Sforii |165
 Banca de piatră |166
 Rezervația naturală de pe Muntele Tâmpa |167

Promenadele Brașovului |169
 Monument al naturii din Brașov – Sfinxul |171

Reperete culturale ale Brașovului |173

Casa Vlad Țepeș |177
 Casa Katharina Siegel |178
 Casa Matei Corvin |180
 Casa Apollonia Hirscher |181
 Casa Johannes Honterus |182
 Casa Johannes Benkner |185
 Casa Valentin Bakfark |186
 Casa Jekelius |187
 Casa Diaconul Coresi |188
 Casa Valentin Hirscher |189
 Casa Seuler |190
 Conacul Constantin Brâncoveanu |191
 Casa Ilie Birt |192
 Casa Ioan Barac |194
 Casa Gheorghe Nica |195
 Casa Czeides |196
 Casa Johann Honigberger |197
 Casa Johann Gött |198
 Casa Mureșenilor |199
 Casa George Barițiu |201
 Casa Andrei Mureșanu |203
 Casa Constantin Secăreanu |204
 Hanul unde a stat Alexandru Ioan Cuza |205
 Casa Nicolae Teclu |206
 Casa Gheorghe Dima |207
 Casa Nicolae Ciurcu |209
 Vila Baiulescu |210
 Casa Cincinat Pavelescu |212
 Palatul Safrano |213
 Casa Ștefan Octavian Iosif |214
 Casa Paul Richter |215

Casa Sextil Pușcariu |216
Casa Hans Mattis Teutsch |217
Casa Nicolae & Valeria Căliman |218
Casa Áprily Lajos |219
Casa Erich Jekelius |220
Casa Lucian Blaga |221
Casa Einschenk |222
Casa Brassai |223
Casa Emil Cioran |224
Casa Ștefan Baciu |225
Casa Radu Prișcu |226
Casa de raport a Bisericii Sfântul Nicolae |227
Casa Profesorilor |228
Casa Domnariu (Casa Cranța) |229
Vila Kertsch |230
Casa de Modă „Modarom” |233
Vila Schuller |234
Vila Tiberiu Brediceanu |235

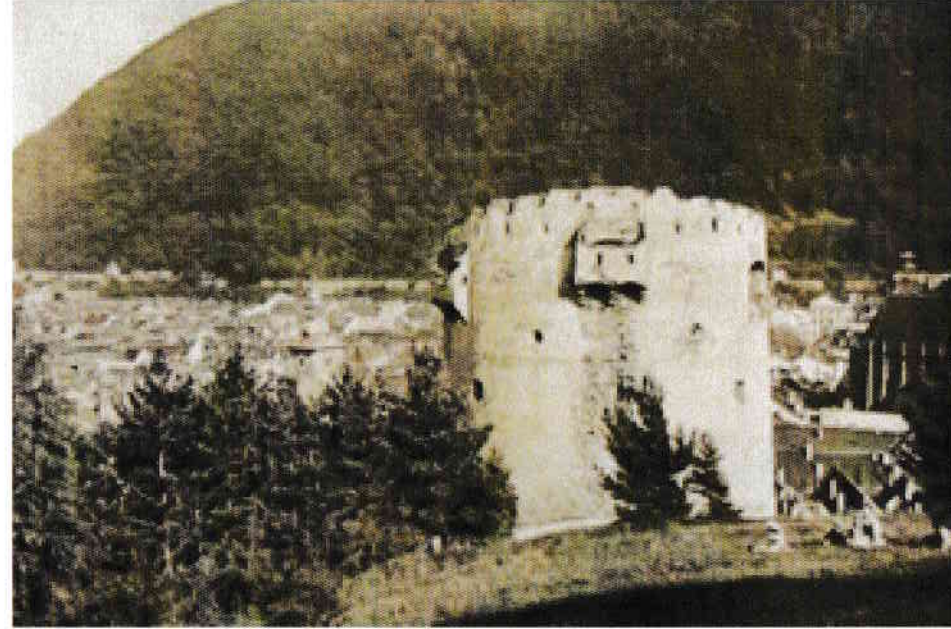
Clădiri administrative din Brașov |237

Casa Sfatului |239
Casa Negustorilor |241
Casa Reduta |243
Casina Română |245
Casa de Tir |246
Pavilionul de Patinaj „Olimpia” |247
Grânarul orașului |248
Palatul Institutului General de Pensii |249
Palatul de Finanțe, de Justiție și al Poștei |251
Palatul Karl Czell |253
Palatul Wilhelm Czell |254
Palatul Friedrich Czell |255
Palatul Barbu Știrbey |256
Camera de Comerț și Industrie |257
Cercul Ofițerilor |259
Casa de Știință și Tehnică pentru Tineret |261

Bibliografie |263

Turnul Alb

Conform unor cronici documentare mai vechi, Turnul Alb a fost construit, în cea de-a doua jumătate a sec. al XV-lea, în exteriorul Cetății Brașovului, pentru prevenirea localnicilor și protejarea zidurilor de apărare ale orașului, astfel încât acestea din urmă să devină practic impenetrabile la eventualele atacuri ostile ale inamicilor ce își doreau cucerirea acestui teritoriu. La alegerea unei poziții cât mai adecvate a acestui turn de supraveghere au participat reprezentanții cei mai de seamă ai orașului, din acele vremuri, care au decis că locul cel mai favorabil al acestuia ar trebui să se afle situat cât mai sus pe Dealul Warthe, astfel încât, de acolo, pe de o parte, să existe o panoramă, pe cât de bună, pe atât de eficientă, asupra zonelor de vest și nord-vest ale cetății, iar, pe de altă parte, să dispună și de o legătură permanentă cu cel mai apropiat bastion, ce urma a fi construit frontal pe zidul aflat la poalele dealului respectiv.

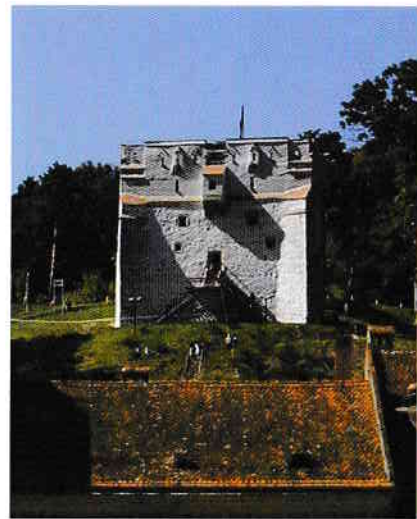
Aici mai trebuie amintit că, încă din acele timpuri, pe Warthe exista o pădure deasă de foioase și conifere, care era mărginită, la poalele dealului, în apropierea zidurilor Cetății Brașovului, de pârâiașul Graft (în traducere = șanț, canal; poreclit ulterior „Spurcata” – din cauza emanării unui miros neplăcut) ale cărui izvoare veneau dinspre Pietrele lui Solomon. Cu această apă puteau fi umplute și șanțurile de apărare dintre valurile de pământ aflate de-a lungul zidurilor interioare ale cetății. În acest fel, apa pârâului Graft mai îndeplinea și un rol de apărare.

Atunci, s-a considerat că cea mai bună poziție a Turnului Alb de pe Dealul Warthe trebuia să se afle la o diferență de nivel de cca. 30 m față de oraș și la o distanță de 59 m de zidurile cetății. El a fost construit între anii 1460 și 1494, fiind considerat la acea vreme cel mai înalt punct de fortificație din localitate, iar, prin acest avantaj pe care îl deținea, a trebuit să îndeplinească și rolul de turn de observație.

Configurația lui geometrică este în formă semicirculară închisă, având partea rotunjită, înaltă de 18 m, îndreptată spre vârful dealului, iar pe cea plană, orientată către oraș, pe o înălțime de 20 m. Aspectul lui arhitectural se remarcă atât prin zveltețe, cât și prin masivitate, zidurile din piatră având la bază o grosime de 4 m, pe când mărimea diametrului interior al turnului este de 19 m.

El a fost conceput într-o manieră adaptată luptelor cu arme de foc. Construcția lui a fost prevăzută pe 5 niveluri, fiecare dintre acestea având câte o galerie de apărare, care dispunea, la rândul ei, fie de metereze dotate cu creneluri, fie de guri de tragere, fie de balcoane cu acoperișuri într-o apă și sprijinite pe niște console cioplite în piatră. Acestea din urmă erau prevăzute cu niște guri prin care se lansau pietrele masive sau smoala încinsă asupra invadatorilor orașului. În interiorul Turnului Alb s-a mai păstrat doar coșul de fum aflat pe atunci deasupra unei vetre (acum dispărută), care, pe timp de pace, era întrebuințată la menținerea unei temperaturi rezonabile a incintei unde se aflau paznicii orașului, iar, pe timp de război, servea la încălzirea smoalei.

Legătura dintre Turnul Alb și Cetatea Brașovului se făcea prin intermediul unei scări mobile, al cărei rol principal era acela de aprovizionare a fiecărei garnizoane aflate în turn, atât cu muniții și armament, cât și cu hrană. Schimbarea garnizoanelor se făcea pe cărările pădurii delimitate de șirurile de stâlpi din lemn, înfipti în pământ și cu vârful ascuțit îndreptat în sus, ce porneau de la poalele Dealului Warthe, de lângă pâraul Graft. Aici mai trebuie precizat că Turnul Alb a fost încredințat, pentru întreținerea lui și apărarea orașului, breslașilor arămari și cositorari, care își formaseră independent câte o garnizoană proprie. Însă, în anul 1678, breasla cositorarilor, nemaiputând satisface obligația de apărare a turnului – din cauza scăderii considerabile a numărului de meșteri –, a fost nevoită să și-o răscumpere pe cale financiară.

În ziua marelui incendiu (21 aprilie 1689), focul izbucnit în oraș a fost propagat de un vânt foarte puternic către galeriile interioare ale turnului, care, fiind realizate dintr-un material lemnos, au ars ca niște torțe. Astfel, grav afectat, Turnul Alb a putut fi reabilitat complet de abia în anul 1723.

Alte acțiuni de restaurare au mai fost efectuate în anii 1902, 1974 (când a căpătat aspectul actual) și în 2002 (când i-a fost defrișată vegetația interioară și a fost instalat iluminatul nocturn). Ultima lui renovare s-a desfășurat între 2005 – 2006, când a fost amenajat ca punct muzeal, ce aparține acum de Muzeul Județean de Istorie din Brașov.

Turnul Negru

Turnul Negru a început să fie construit nu departe de Turnul Alb, în ultima decadă a celei de-a doua jumătăți a sec. al XV-lea. Totuși, prima atestare documentară a turnului datează din anul 1541. El a reprezentat, încă de la început, o fortificație independentă a orașului, care se afla undeva în zona superioară a pantei Dealului Romuri (cea din imediata apropiere a Dealului Warthe), adică în exteriorul zidurilor Cetății Brașovului. A fost conceput atât ca un turn de supraveghere asupra zonelor de vest și sud-vest ale orașului, cât și ca unul de apărare a teritoriului, având rolul să anihileze sub orice formă eventualele asalturi agresive declanșate din partea cotropitorilor pe teritoriul acestui burg medieval.

În privința alegerii celei mai convenabile poziții a turnului s-a ținut seamă pe de o parte de nivelul optim la care trebuia să se construiască acesta, iar pe de altă parte de prezența unor stânci bine încastrate în deal, respectiv de posibilitatea unora dintre ele de a oferi o suprafață aproape orizontală și destul de mare, în vederea construirii obiectivului pe mai multe niveluri. Cea mai bună zonă a fost aleasă pe o stâncă aflată la distanța de circa 31 m de zidurile cetății, fapt care a condus la alegerea unei configurații geometrice a turnului de forma unei prisme patrulatere și terminată cu o piramidă, ce avea rolul unui acoperiș de protecție al acestuia. Astfel, s-a dispus ca Turnul Negru să se facă din piatră și să aibă o secțiune pătrată, cu latura de 7 m, o înălțime până la baza acoperișului de 11 m, respectiv, o grosime a zidurilor de la bază de aproximativ 2 m.

Noua fortăreață militară construită – de tip *don jon* – a fost adaptată luptei cu arme de foc. Din acest motiv, interiorul turnului a fost conceput să aibă în componență trei galerii etajate, fiecare dintre ele dispunând de câte două guri de tragere pe fiecare latură și nivel. Accesul în fortăreață se făcea prin singura poartă a turnului, aflată la o înălțime de 2 m de la nivelul solului, pe fațada ce avea orientarea directă spre oraș. Aprovizionarea cu armament a fost asigurată de prezența unui pod mobil ce făcea legătura directă între cetate și turn, iar schimbarea garnizoanei se făcea printr-un tunel subteran secret.

Acoperișul inițial al fortăreței fusese executat în patru ape, pentru a feri de intemperii atât interiorul acesteia, cât și partea galeriei exterioare din lemn de la ultimul nivel, unde vegheau santinelele. La data de 23 iulie 1559, acoperișul turnului a fost complet distrus de un trăsnet, iar așa-zisele „limbi de foc” desprinse de acolo s-au revărsat pe pereții exteriori ai edificiului militar, afectând destul de mult zonele superioare, pe care cădeau direct.

În urma amprentării de cenușă pe zidurile turnului, înnegrindu-l, acesta a mai fost denumit și „Turnul Negru”. După câțiva ani, s-a putut reconstrui acoperișul, însă, la acea vreme, aspectul exterior al fortăreței a putut fi doar ameliorat. În schimb, la marele incendiu din 1689, focul a înnegrît zidurile turnului, iar, de atunci, au rămas așa pentru multă vreme.

După încă șapte ani, în 1696, acoperișul a mai fost distrus de un trăsnet, iar fortăreața – periclitată parțial de acest incident – a necesitat unele lucrări de refacere și consolidare, pentru a putea fi pusă în funcțiune completă. Acest lucru a demonstrat-o stampa Cetății Brașovului din anul 1735, executată de gravorul I. I. Haas, unde se observă prezența acoperișului deasupra turnului de supraveghere.

În timpul epidemiei de ciumă apărute în 1756, Turnul Negru a servit ca adăpost de carantină pentru suferinzii orașului și punct de pază pentru paznicii cordonului sanitar de aici. După aceea, edificiul militar a început să fie folosit din ce în ce mai rar, fiind supus, astfel, la o continuă degradare, mai ales din cauza vicisitudinilor apărute cu precădere pe cale naturală (ploi torențiale însoțite de tunete și fulgere, cutremure, alunecări de teren). Din acest motiv, în anul 1827, s-a făcut o cerere către Primăria Brașovului, în care se menționa dorința de restaurare a turnului, dar răspunsul dat a fost unul negativ, deoarece rolul fortăreței nu-și mai avea justificarea, nemaiaducând venituri consistente orașului.

Abia în 1900 s-a mai pus problema restaurării monumentului, fapt care a condus la aprobarea unor lucrări de consolidare a zidurilor, în special la partea lor superioară, și care au început a fi efectuate din 1901.

În noaptea de 3 spre 4 iulie din 1991, zidul sudic al turnului s-a prăbușit din cauza unei ploi torențiale, iar acesta a fost reabilitat complet doar în 1996. Tot atunci, turnului i s-a adăugat acoperișul piramidal din sticlă. Din anul 2001 s-au efectuat diverse lucrări în interiorul lui, unde s-au refăcut planșeele galeriilor și scările de acces, iar, începând de atunci, a devenit un punct muzeal ce a intrat în circuitul expozițional, aflat sub patronajul aceluiași Muzeu Județean de Istorie.